

Professor Alex Mottrie, uroloog, pionier in de robotchirurgie

Een arts moet ook economisch denken ten gunste van de patiënt

Christina Van Geel, Stem & Pen

Orsi Academy is een opleidingscentrum in robotchirurgie, gevestigd in het Oost-Vlaamse Melle. Het is het geesteskind van geboren leperling uroloog professor Alex Mottrie. Per jaar leren 3.500 chirurgen er de joysticks en pedalen van de robotchirurgie hanteren. De universiteiten van Gent en Leuven geloven sterk in het project waarbij geoefend wordt op simulatoren, 3D-geprinte modellen in kunststof en op varkens. Ook wereldbedrijven uit de medische sector investeren miljoenen in de uitbouw van en de research in het centrum. Een droom met toekomst dus.

Alex Mottrie: Als kleine jongen wilde ik al arts worden. Toen ik zes was las ik boekjes over het hoe, wat en waarom van het menselijk lichaam. En een van mijn grote passies binnen de geneeskunde is mensen opleiden. Opleiding is het begin van alle kunde en innovatie. Toen ik in 2001 pionier werd in de robotchirurgie was ik de helft van de tijd onderweg om mensen overal in Europa op te leiden. Dat ging een beetje 'op zijn boerefluitens', ongeorganiseerd en ongestructureerd, totaal niet efficiënt. Ik had op den duur geen tijd meer voor mijn eigen patiënten. Laat de leerlingen tot mij komen, heb ik toen gezegd (lacht). We hebben een trainingscentrum opgericht. Dat was het begin van **Orsi Academy**.

We zitten in de geneeskunde met een groot probleem. In de luchtvaart moeten piloten honderden uren op een simulator oefenen voor ze maar een voet mogen zetten in een cockpit. Maar in de geneeskunde leiden wij nog altijd chirurgen op in een echt operatiekwartier, op echte patiënten. Excuseer, maar ik vind een mens een slecht oefenobject en het is ethisch niet verantwoord. Met een arts in opleiding duurt de operatie veel langer, met meer risico's op complicaties. En het is ook erg duur: één minuut operatietijd kost achttien euro. Als de operatie een uur langer duurt is dat al gauw duizend euro extra, dat is heel veel geld.

Als er een probleem is, bel maar!

In 2017 werd in een Amerikaans vakmagazine over chirurgie een beangstigend artikel gepubliceerd. Dertig procent van de pas opgeleide chirurgen in deze studie bleek niet in staat om zelfstandig een ingreep uit te voeren. Dat is een enorm getal. Als assistent liep ik stage in Roeselare, Leuven, Gent en Timboektoe en moest ik observeren en nabootsen wat de hoofddarts deed. Misschien waren zijn technieken wel verouderd. Je leert dus van iemand van wie je eigenlijk niet weet of hij het zelf wel goed doet. We hadden als assistent ook erg veel autonomie, waar patiënten zich niet eens van bewust waren. Ik was amper twee maanden assistent toen er een acute galblaas op de spoed binnenkwam. Ik belde de hoofddarts. "Doe maar", zei die, "en als er een probleem is dan bel je me maar." Dat is toch onverantwoord!

Van assistenten wordt nu ook veel meer verwacht dan vroeger. Ze moeten veel meer kunnen dan een snee maken van de nier naar de galblaas. Nu moet je kunnen werken met de laser, de robot, de niersteenverbrijzelaar. Zoveel technieken die je nooit volledig onder de knie kan krijgen tijdens je klassieke opleiding als arts. En een patiënt verdient geen arts met 'butterfingers' die de knoppen niet kan bedienen.

Dat is precies de taak en de missie van Orsi Academy: we bieden hoogkwalitatieve trainingen, niet op mensen maar via computersimulaties. Vervolgens gaan de chirurgen aan de slag met 3D-modellen en met dierlijke kadavers. Pas wanneer ze dit alles onder de knie hebben, kunnen ze operaties uitvoeren op proefdieren, meestal varkens of schapen. Slachtdieren die anders voor consumptie gebruikt zouden worden. We willen de geneeskunde verbeteren door de kwaliteit van de opleiding en van de technieken te verbeteren.

Met mes en vork in het operatiekwartier

De voordelen van robotchirurgie zijn groot en veelzijdig. Omdat de ingreep gebeurt via kleine poortjes in de buikholte is die minder invasief. En je kan veel nauwkeuriger werken. De camera vergroot alles vijftien keer en geeft een perfect 3D high-definition beeld. Als je beter ziet, kan je beter opereren. Je bewegingen worden tot vijf keer geminiaturiseerd, je kan een knoop leggen met een draadje van pakweg drie centimeter. Dat is met de blote hand bijna niet mogelijk. Je kan dus veel fijner werken. Kortom: mensen moeten minder lang in het ziekenhuis verblijven, er is minder bloedverlies, een sneller herstel en minder lange werkonbekwaamheid. Een mooie kostenbesparing ook. De aankoop van zo'n robot is voor

het ziekenhuis niet goedkoop. Op micro-economisch vlak, voor de individuele ziekenhuizen is het nauwelijks rendabel, omdat zij de aankoop niet terugbetaald krijgen. Het macro-economische plaatje klopt wel. Studies in Ierland en het Verenigd Koninkrijk tonen aan dat robotchirurgie wel degelijk kostenbesparend is voor de gezondheidszorg. Dus moet er door de overheid een terugbetalingssysteem voor de ziekenhuizen ontwikkeld worden. Het is ook niet dom om meer te centraliseren: beter enkele gespecialiseerde centra die meerdere robots hebben dan bij wijze van spreken een halve robot op elke hoek van de straat die dan onderbenut wordt.

Het is toch logisch dat wij als chirurgen de kans moeten krijgen om met ander materiaal te werken dan met mes en vork om de mensen te helpen! De laser, de robot, beeldgeleide chirurgie, met die middelen kunnen we veel betere geneeskunde bieden. En dat blijft toch de missie van elke arts.

Er wordt wel eens gezegd dat ik meer ondernemer ben dan arts. Zo voel ik het niet. Maar het is meer dan ooit nodig om als arts ook economisch te denken. Ten gunste van de patiënt.

Hoge bomen vangen veel wind

Een belangrijke waarde van Orsi Academy is inclusiviteit. Het is niet omdat ik roboturoloog ben dat er geen plaats is voor een andere roboturoloog. Kennis delen en samenwerken aan de toekomst van onze geneeskunde, dat is de essentie. Samenwerking tussen artsen maar ook met academici en met de industrie.

We willen sexy zijn, een bruisende en inclusieve melting pot zodat alle multinationals hun Europese hub hier in Vlaanderen willen vestigen. Wij hebben nu al meerdere multinationals aangetrokken en we zijn in gesprek met een heleboel andere. Orsi Academy is het begin van een groter verhaal. Als de opleiding van de chirurg binnen

dit en tien jaar uit het operatiekwartier verdwijnt, en dat is toch onze ambitie, dan hebben we heel veel plaats en heel veel handen nodig om die opleidingen te geven.

Natuurlijk heb ik de voorbije jaren veel tegenwind gevoeld, maar dat is een goed teken. Hoge bomen vangen veel wind. Toen ik begon met robotchirurgie zagen conservatieve artsen daar een gevaar in. Dat ik jonge mensen erin begon op te

leiden, daarover werd ook gefronst. Maar ik heb altijd geloofd in wat ik deed. En intussen strijd ik al lang niet meer alleen, maar met de hulp van grote Europese en internationale spelers. In de geneeskunde mag je veel dromen, maar dan vooral ook doen, om samen van de droom een realiteit te maken voor het welzijn van de patiënt.

www.orsi-online.com

“Er wordt gezegd dat ik meer ondernemer ben dan arts. Maar het is meer dan ooit nodig om als arts ook economisch te denken. Ten gunste van de patiënt.”

Professor Alex Mottrie